

ภาคผนวก ก

บทอ่านโครงการไหว้ครูดนตรีไทยในพิธีไหว้ครูดนตรีไทยประจำปี

เริ่มทำพิธี

ตั้งนะโม 3 จบ ท่องบทชุมนุมเทวดาในใจ

เริ่มตั้งนะโม 3 จบแล้วกล่าวดังนี้

อิมัง อักคี พาหุบุปผัง อะหังคีเต ทัตตะวา อะสีติ สัพพะโกกิโย อะภีรุโป มหาปัญ
โญ พาเลนโต ปิตะกะตะนัง นิพานัง ประระมังสุขขัง

ทุติยัมปิ อิมัง อักคี พาหุบุปผัง อะหังคีเต ทัตตะวา อะสีติ สัพพะโกกิโย อะภีรุโป
มหาปัญโญ พาเลนโต ปิตะกะตะนัง นิพานัง ประระมังสุขขัง

ตะติยัมปิ อิมัง อักคี พาหุบุปผัง อะหังคีเต ทัตตะวา อะสีติ สัพพะโกกิโย อะภีรุโป
มหาปัญโญ พาเลนโต ปิตะกะตะนัง นิพานัง ประระมังสุขขัง

นะโม ข้าพเจ้าขอนมัสการ มือแห่งข้าพเจ้าสิบนิ้ว ยกขึ้นเหนือแก้ว บูชาพระพุทธ
เจ้า ข้าพเจ้าจะทำการสิ่งใดๆ ขอให้ประสิทธิทุกอัน พระพุทธคุณนัง พระธรรมะคุณนัง
พระสังฆคุณนัง บิดาคุณนัง มารดาคุณนัง คุณครู คุณพระอุปัชฌายะ คุณพระอนุสา
สนาจารย์ คุณพระกรรมวาจา คุณพระกัมมะสถาน คุณพระรัตนตรัย แก้วทั้งสามประการ
คุณครูอาจารย์ ที่ท่านได้สั่งสอน สारพัดอักษร ราชเลขยัน

พระพุทธคุณนัง พระธรรมะคุณนัง พระสังฆคุณนัง สारพัดเคราะห์ สारพัดโศก
सारพัดโรค สारพัดภัย อุปัตทวะอันตราย อย่าได้มี จงวินาศสันติ สัทธิดะโช ชัยโยนิจจ
สัทธิดาโก นิรันดะรัง สัพพะสุขขัง ประสัทธิเม ประสัทธิตะ (กราบ)

ศรี ๆ วันนี้เป็นวันดี ขอให้เจริญศรีสุขสวัสดิ์ ตั้งใจปฏิบัติ นมัสการพระชินศรี
ยกกรขึ้นเหนือเกล้า ประณตนิ้วคุยดี คุณพระปกเกศี ทุกคำเข้าเพราบาย หนึ่งข้าจะไหว้
พระอิศวร และพระนารายณ์ ไหว้เทวดาทั้งหลาย ไหว้ทั้งบิดาและมารดา ไหว้ครูและ
อาจารย์ ที่ท่านได้สั่งสอนมา ขอคุณครูจงรักษา ขอให้ข้าอยู่เย็นเป็นสุข (กราบ) กล่าว 3
เที่ยว

ข้าพเจ้าขออัญเชิญ เทพบุตร พระปัญจสิงขร ครั้งเมื่อขึ้นเฝ้าพระอิศวรกำชับสั่งให้
เทพบุตรและเทวดา อสุรกายญาคู ที่ได้บำเรอพระจุฬามณี บำเรอหมโหรสพ บำเรอเครื่อง
คิดสัติเปา ขับริ้องฟ้อนรำกังสดาล บัณเฑาะว์ดุริยางค์ดนตรี ข้าพเจ้าขอเชิญท่าน มาใน
ครั้งนี้ให้พร้อม เพื่อจะขอขมาอภัยแห่งท่าน ด้วยวจีกรรม กายกรรม มโนกรรม ที่ข้าพเจ้า

ได้ผิผประมาทพลาดพลั้ง สิ่งหนึ่งประการใดก็ดี ขอให้เป็นอโหสิแห่งข้าพเจ้านี้เถิด
 ข้าพเจ้าขอนมัสการ ถักการบูชา ด้วยมาลาและมาลัย ข้าวตอกดอกไม้ รูปเทียนของหอม
 เป็นที่เคารพแห่งข้าพเจ้า และบรรดานักเลง ที่ได้เรียนรู้ เครื่องเล่นสิ่งเหล่านี้ ข้าขอถวาย
 บายศรี และศิระสุกร เป็ดไก่เหล่าข้าวชัยบาล เปรี๊ยะหวานเค็มคาว ทั้งปวงนี้ ข้าฯจะ
 ขอพรแห่งท่าน ให้เป็นศรีศิริสวัสดิ์มงคล ชัยยะ ๆ สุขชะ ๆ สถาผลสถาพร ขอให้ข้าอยู่เย็น
 เป็นสุข ทุก ๆ ถ้วนหน้า แต่บรรดาที่ได้มา เคารพนมัสการแห่งท่าน ขอกรรมสิทธิ์ แก่
 ข้าพเจ้า จงมีความสุขและความเจริญ โดยทั่วหน้า สาธุ (กราบ)

นะโม อันว่า นมัสการ ข้าขอกราบกราน ไหว้เทพไททั้ง 3 พระองค์ พระวิศณุกรรม
 ผู้เรืองฤทธิ์ ท่านได้ประสิทธิ์ สร้างสรรค์เครื่องเล่น สิ่งสารพันในใต้หล้า อีกทั้งท่านเทวดา
 พระปัญจสิงขร พระกรเธอถือพิณ คีลลิลันดั่งเสนาะสนั่น อีกทั้งพระประโคนธรรพ
 พระครูเฒ่า พระคุณทั้งนั้นเล่า สืบต่อๆมาจนถึงทุกวันนี้ ข้าขออัญชลี อัญเชิญท่านมารับ
 เครื่องกระยาบวช และเครื่องสังเวณ ณ สถานที่นี้ (กราบ)

ข้าขออัญชลี ขออัญเชิญพระฤาษีทั้ง 7 คน จงมาช่วยอวยพร ทั้งผองนี้ ศรีศิริสิทธิ
 ฤทธิ์ เจริญชัย เฉลี่ยพระเลิศดรัย ประสิทธิ์ด้วยพรมงคล ข้าขออัญเชิญ เทพทุกสถานเบื่องบน
 อยู่ทุกหนแห่งแหล่งสกล จงมาคุ้มกัน เสนียดจัญไร สัพทุกข์ สัพพะโสภ สัพโรรค สัพพะ
 ภัย อุปทวะอันตราย อย่าได้มี จงวินาศสันติ สิทธิโคไช ชัยโยนิจจัง สิทธิลาโภ นิรันดะรัง
 สัพสุขขัง ประสิทธิเม ประสิทธิเต (กราบ)

จุดเทียนตั้งนะโมพร้อมกัน 3 จบ

อัมสมิง วันทามิ อาจารย์ยัง อุปาทะสายัง วินาศสันติ สิทธิการะ ประระปะชา ตัมมิง
 พะวะตุสัพพะทา

ทุติยัมปิ อัมสมิง วันทามิ อาจารย์ยัง อุปาทะสายัง วินาศสันติ สิทธิการะ ประระปะชา
 ตัมมิง ภาวะตุสัพพะทา

ตะติยัมปิ อัมสมิงวันทามิ อาจารย์ยัง อุปาทะสายัง วินาศสันติ สิทธิการะ ประระปะชา
 ตัมมิง ภาวะตุสัพพะทา (กราบ)

อิมังทนต์ อิมังบุปผัง ะรังคันตัง กรูอาจารย์ยัง ปะติคันเทหิ อะหังเทมิ

ทุติยัมปิ อมังทันตัง อิมังบุปผัง วะรังคันตัง ครูอาจารย์ยัง ปะติคันเทหิ อะหังเทมิ
 ตะติยัมปิ อมังทันตัง อิมังบุปผัง วะรังคันตัง ครูอาจารย์ยัง ปะติคันเทหิ อะหังเทมิ
 (กราบ)

จตุรปูเทียน ตังนะโม 3 จบ (เชิญองค์พระพิราพ)

อิมังพุทฺธัง องค์พระพิราธัง เอหิจงมา ฌ สถานทีนั

อิมังธัมมัง องค์พระพิราธัง เอหิจงมา ฌ สถานทีนั

อิมังสังฆัง องค์พระพิราธัง เอหิจงมา ฌ สถานทีนั

พุทฺธโสฬสทธิฤทธิ ธัมโมสฬสทธิฤทธิ สังโฆสฬสทธิฤทธิ สุขะ ๑ ภัยยะ ๑ ลาภะ ๑ สัพพ-
 ธิมมานัง ประสิทธิเม ประสิทธิเม พุทฺธโสฬสคิมิชัย ธัมโมสฬสคิมิชัย สังโฆสฬสคิมิชัย

ทุติยัมปิ พุทฺธัง องค์พระพิราธัง เอหิจงมา ฌ สถานทีนั

ทุติยัมปิธัมมัง องค์พระพิราธัง เอหิจงมา ฌ สถานทีนั

ทุติยัมปิ สังฆัง องค์พระพิราธัง เอหิจงมา ฌ สถานทีนั

พุทฺธโสฬสทธิฤทธิ ธัมโมสฬสทธิฤทธิ สังโฆสฬสทธิฤทธิ สุขะ ๑ ภัยยะ ๑ ลาภะ ๑ สัพพ-
 ธิมมานัง ประสิทธิเม ประสิทธิเม พุทฺธโสฬสคิมิชัย ธัมโมสฬสคิมิชัย สังโฆสฬสคิมิชัย

ตะติยัมปิ พุทฺธัง องค์พระพิราธัง เอหิจงมา ฌ สถานทีนั

ตะติยัมปิ ธัมมัง องค์พระพิราธัง เอหิจงมา ฌ สถานทีนั

ตะติยัมปิ สังฆัง องค์พระพิราธัง เอหิจงมา ฌ สถานทีนั

พุทฺธโสฬสทธิสัมฤทธิ ธัมโมสฬสทธิสัมฤทธิ สังโฆสฬสทธิสัมฤทธิ สุขะ ๑ ภัยยะ ๑ ลาภะ ๑ สัพพ-
 ธิมมานัง ประสิทธิเม ประสิทธิเม พุทฺธโสฬสคิมิชัย ธัมโมสฬสคิมิชัย สังโฆสฬสคิมิชัย

(กราบ)

เบิกเครื่องสังเว
ถวายเครื่องสังเวพระประโคนธรรพ

“อุกาสะ พระประโคนธรรพ พระปะเท อิมัสมิง ทิสภาเค สันติเทวา มะหิทิกา
เตปีตุมเห อนุรักขันตุ
ทุติยัมปี พระประโคนธรรพ พระปะเท อิมัสมิง ทิสภาเค สันติเทวา มะหิทิกา
เตปีตุมเห อนุรักขันตุ
ตะติยัมปี พระประโคนธรรพ พระปะเท อิมัสมิง ทิสภาเค สันติเทวา มะหิทิกา
เตปีตุมเห อนุรักขันตุ

ถวายเครื่องสังเวองค์พระพิราพ

พระพิราธาสูร อิมังปะเท อีสมิง ทิสภาเค สันติเทวา มะหิทิกา เตปีตุมเห อนุรัก
ขันตุ ปะริณันตฺ
ทุติยัมปี พระพิราธาสูร อิมังปะเท อีสมิง ทิสภาเค สันติเทวา มะหิทิกา เตปีตุมเห
อนุรักขันตฺ ปะริณันตฺ
ตะติยัมปี พระพิราธาสูร อิมังปะเท อีสมิง ทิสภาเค สันติเทวา มะหิทิกา เตปีตุมเห
อนุรักขันตฺ ปะริณันตฺ (กราบ)

ถวายเครื่องสังเวครูแขก

สะลาม มาสะดีฮาว บรมมัตมาส มาสะดีฮาว มารุสสะลาม กันมาตุ อาคัจฉามิ
อาคัจฉาหิ ขอเชิญคุณครูกลองแขก คุณครูปี่ชวา คุณครูกลองรำมะนา คุณครูลิเก คุณครู
ละคร คุณครูโขน อัญเชิญท่านมารับ โภชนาอาหาร คาวหวานเหล่านี้ จงเกษมสำราญ
สะลามกันมาตุ (กราบ)

ลาเครื่องสังเวทพระประโคนธรรพ

อะหังวันทามิ สัพพะเทวะ อะหังโห เอहिโหตุ
 ทุดิยัมปิ อะหังวันทามิ สัพพะเทวะอะหังโห เอहिโหตุ
 ตะติยัมปิ อะหังวันทามิ สัพพะเทวะ นุกาเวนอะ อะหังโห เอहिโหตุ (กราบ)

ลาเครื่องสังเวทองค์พระพิราพ

อิมัสสมิง หุดันจะกานะ พลักรรม ปัญญาญามิ นินันทิตาทะ ปัททะยา สะกัถถานะ
 นิวัตเตถะ อำหากัง ประสิทธิทังเทถะ สะพาวุฒทิตะ พะวันตุโน (กราบ)

ลาเครื่องสังเวทครูแขก

สถาม มาสะคีสอ สถาม กันมาดู (กราบ)

โปรยข้าวตอกดอกไม้

อิติตัง ปะทิตัง ปะระมังสุขัง (กราบ)

เจิมหน้าศิษย์

เสนะพุทธ ปาณะมะ ชายะเต อุนาโลโม ปันนะมะ ชายะเต (กราบ)

ภาคผนวก ข
รายนามวิทยากรผู้ให้ข้อมูลภาคสนาม

รายนามวิทยากรผู้ให้ข้อมูลภาคสนาม

1. นายจำลอง บุญอินทร์ อายุ 62 ปี อยู่บ้านเลขที่ 17/13 ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อาชีพนักดนตรีไทย เล่นเครื่องดนตรีหลักคือฆ้องวงเล็ก
2. นางชื่น แก้วละเอียด อายุ 51 ปี อยู่บ้านเลขที่ 15 หมู่ 1 ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อาชีพ แม่บ้าน เล่นเครื่องดนตรีหลักคือฆ้องวง
3. นางชื่น จุ้ยตาล อายุ 74 ปี อยู่บ้านเลขที่ 43 ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อาชีพรับจ้าง
4. นายณรงค์ สังข์พูล อายุ 53 ปี อยู่บ้านเลขที่ 15/1 หมู่ 1 ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อาชีพนักดนตรีไทย เล่นเครื่องดนตรีหลักคือ ฆ้องและขับร้อง
5. นายทวีศักดิ์ จันทร์ตัง อายุ 43 ปี อยู่บ้านเลขที่ 20 หมู่ 2 ตำบลบางแค อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อาชีพครู เล่นเครื่องดนตรีหลักคือ ระนาดทุ้ม และเครื่องหนัง
6. นางบังเอิญ สังข์พูล อายุ 50 ปี อยู่บ้านเลขที่ 15/1 ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อาชีพค้าขาย
7. นายประจักษ์ รุ่งวันดี อายุ 44 ปี อยู่บ้านเลขที่ 77/2 หมู่ 15 ตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา อาชีพนักดนตรีไทย เล่นเครื่องดนตรีหลัก คือ ระนาดทุ้ม
8. นางประนอม ยันต์นาวา อายุ 52 ปี อยู่บ้านเลขที่ 80 หมู่ 2 ตำบลบางกุ้ง อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม อาชีพรับราชการครู ขับร้อง
9. นายประยงค์ สีนะวารี อายุ 68 ปี อยู่บ้านเลขที่ 19 หมู่ 4 ตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา อาชีพนักดนตรีไทย เครื่องดนตรีหลักคือ ปี่
10. นายปรารภ แก้วละเอียด อายุ 27 ปี อยู่บ้านเลขที่ 15 หมู่ 1 ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อาชีพนักดนตรีไทย เล่นเครื่องดนตรีหลัก คือ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม
11. นายปริญญา แก้วละเอียด อายุ 25 ปี อยู่บ้านเลขที่ 15 หมู่ 1 ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อาชีพ นักศึกษาปริญญาโท เล่นเครื่องดนตรีหลัก คือ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ และเครื่องหนัง

12. พระครูอาทรสมุทรคุณ อายุ 51 ปี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดกลางเหนือ ตำบลอัมพวา
อำเภออัมพวา ดำรงตำแหน่งเลขานุการเจ้าคณะอำเภออัมพวา
13. พระทองศักดิ์ (นันทสาโล) อายุ 21 ปี วัดพระยาญาติปากง่าม ตำบลบางช้าง
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
14. พระราชสมุทรรังสี อายุ 75 ปี เจ้าอาวาสวัดอัมพวันเจติยาราม ตำบลอัมพวา
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
15. นางสาวมยุรี แก้วละเอียด อายุ 28 ปี อยู่บ้านเลขที่ 15 หมู่ 1 ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา
จังหวัดสมุทรสงคราม อาชีพรับจ้าง
16. นายวิรัช เขียวชะอุ่ม อายุ 42 ปี อยู่บ้านเลขที่ 1/2 ตำบลลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัด
สมุทรสงคราม อาชีพรับราชการครู (สอนดนตรีไทย) เล่นเครื่องดนตรีหลัก คือ
ระนาดเอก
17. นายศรชัย แดงสกุล อายุ 20 ปี อยู่บ้านเลขที่ 51 หมู่ 6 ตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา
จังหวัดสมุทรสงคราม อาชีพนักดนตรีไทย เล่นเครื่องดนตรีหลัก คือ ซอ
18. นายสุภชัย ลากศรี อายุ 20 ปี อยู่บ้านเลขที่ 41 หมู่ 4 ตำบลแก้อ้อม อำเภออัมพวา
จังหวัดสมุทรสงคราม อาชีพ นักดนตรีไทย เล่นเครื่องดนตรีหลัก คือ กลองแขก
ตะโพน
19. นางสมพิศ ชูสกุล อายุ 67 ปี อยู่บ้านเลขที่ 62/1 ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวาจังหวัด
สมุทรสงคราม อาชีพรับจ้าง
20. นายสมพิศพุ่มไพรวลัย อายุ 71 ปี อยู่บ้านเลขที่ 17/1 ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา
จังหวัดสมุทรสงคราม อาชีพรับจ้าง
21. พ.จ.อ. สมาน แก้วละเอียด อายุ 56 ปี อยู่บ้านเลขที่ 15 หมู่ 1 ตำบลอัมพวา อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อาชีพข้าราชการบำนาญ หัวหน้าวงไทยบรรเลง
เล่นเครื่อง ดนตรีหลักคือระนาดทุ้ม และขับร้อง
22. นายสำเริง อยู่เมฆะ อายุ 55 ปี อยู่บ้านเลขที่ 22 ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา
จังหวัดสมุทรสงคราม อาชีพรับจ้าง
23. นางสุณี วิไล อายุ 58 ปี อยู่บ้านเลขที่ 45 ตำบลบางกุ้ง อำเภอบางคนที จังหวัด
สมุทรสงคราม อาชีพนักดนตรีไทย ขับร้อง

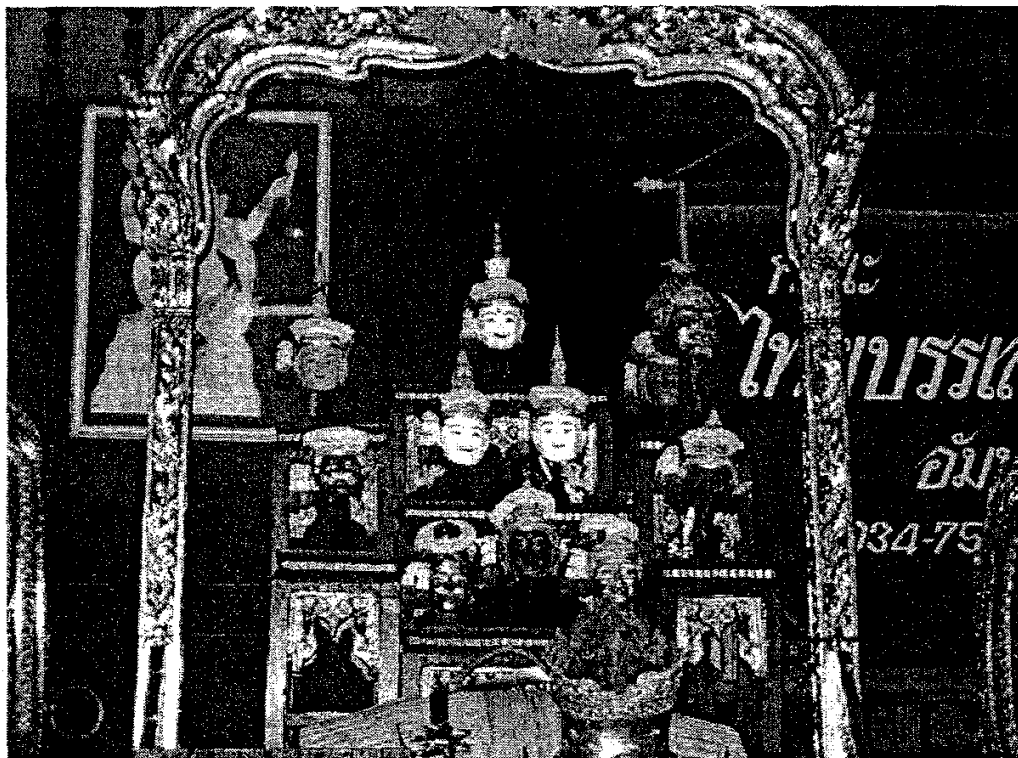
24. อาจารย์อุทัย แก้วละเอียค อายุ 73 ปี อยู่บ้านเลขที่ 20/4 อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
อาชีพครูสอนดนตรีไทย

ภาคผนวก ค

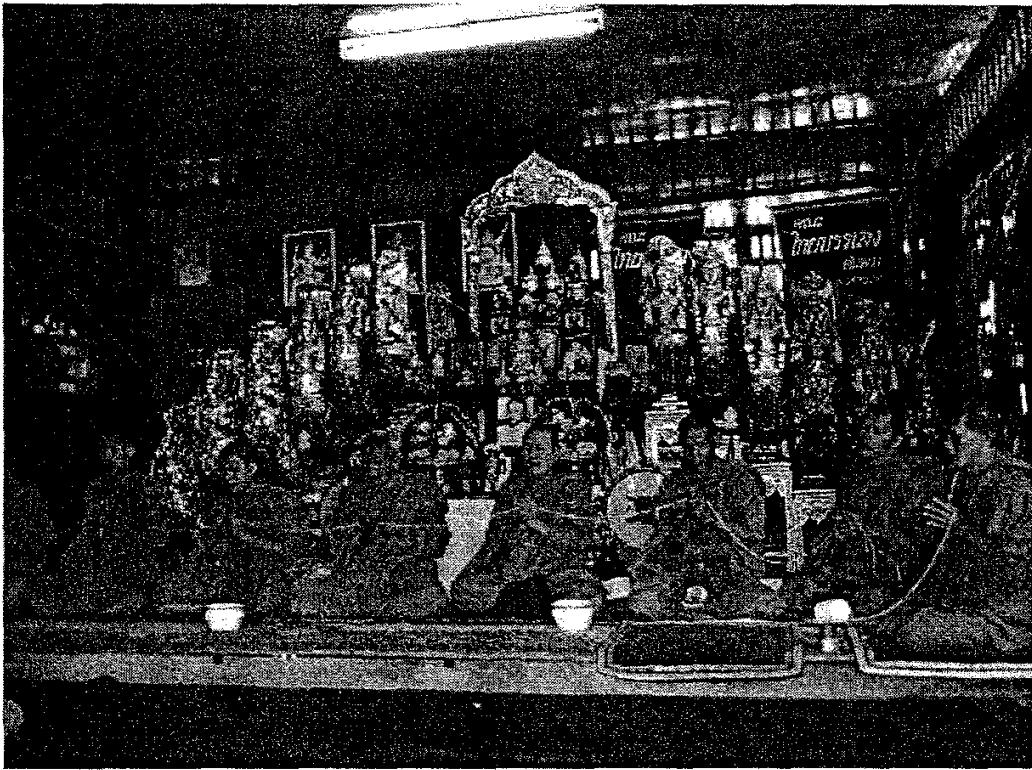
ภาพประกอบ

ภาพ 3 การจัดเตรียมบายศรีและสถานที่จัดพิธีไหว้ครู

ภาพ 4 การจัดตั้งศีรษะเทพเจ้า คุริยเทพและครุฑายี

ภาพ 5 พิธีสงฆ์ในเวลาเช้าวันพฤหัสบดีที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2546

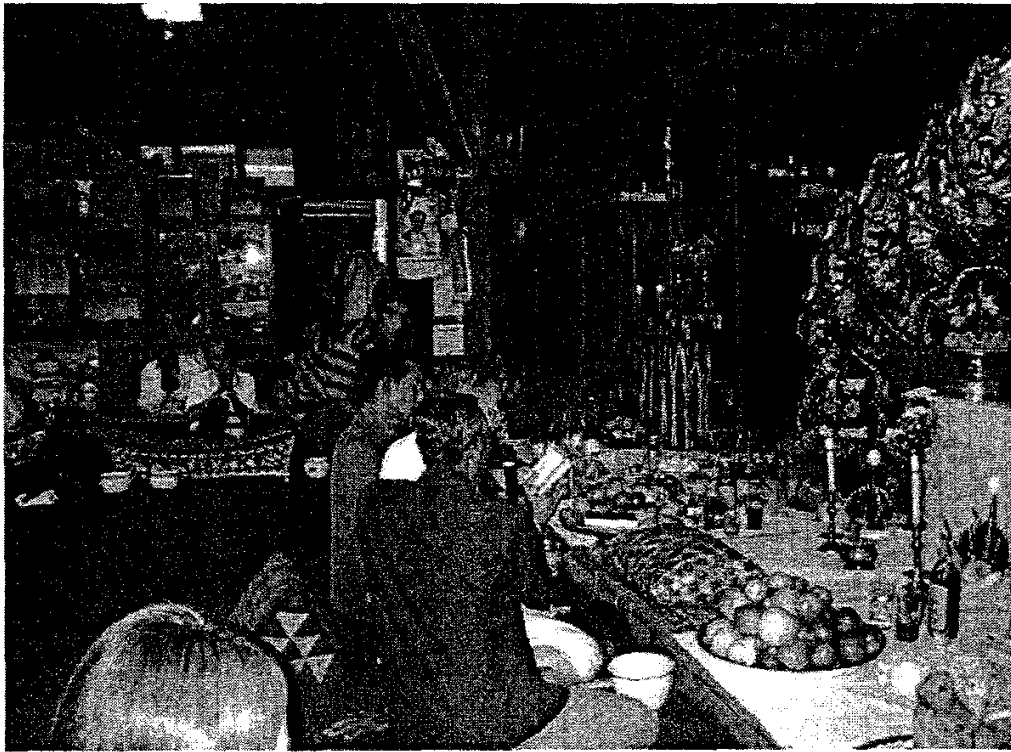
ภาพ 6 การจัดตั้งเครื่องสังเวย เครื่องกระยาบวชในพิธีไหว้ครูดนตรีไทยประจำปี

ภาพ 7 เครื่องสังเวท เครื่องกระยาบวช (1)

ภาพ 8 เครื่องสังเวท เครื่องกระยาบวช (2)

ภาพ ๑ อาจารย์อุทัย แก้วละเอียด ประธานพิธีไหว้ครูดนตรีไทยประจำปีขณะอ่านคำ
โอองการไหว้ครู

ภาพ 10 วงปีพาทย์บรรเลงเพลงหน้าพาทย์ประกอบพิธีไหว้ครูดนตรีไทย (1)

ภาพ 11 วงปีพาทย์บรรเลงเพลงหน้าพาทย์ประกอบพิธีไหว้ครูดนตรีไทย (2)

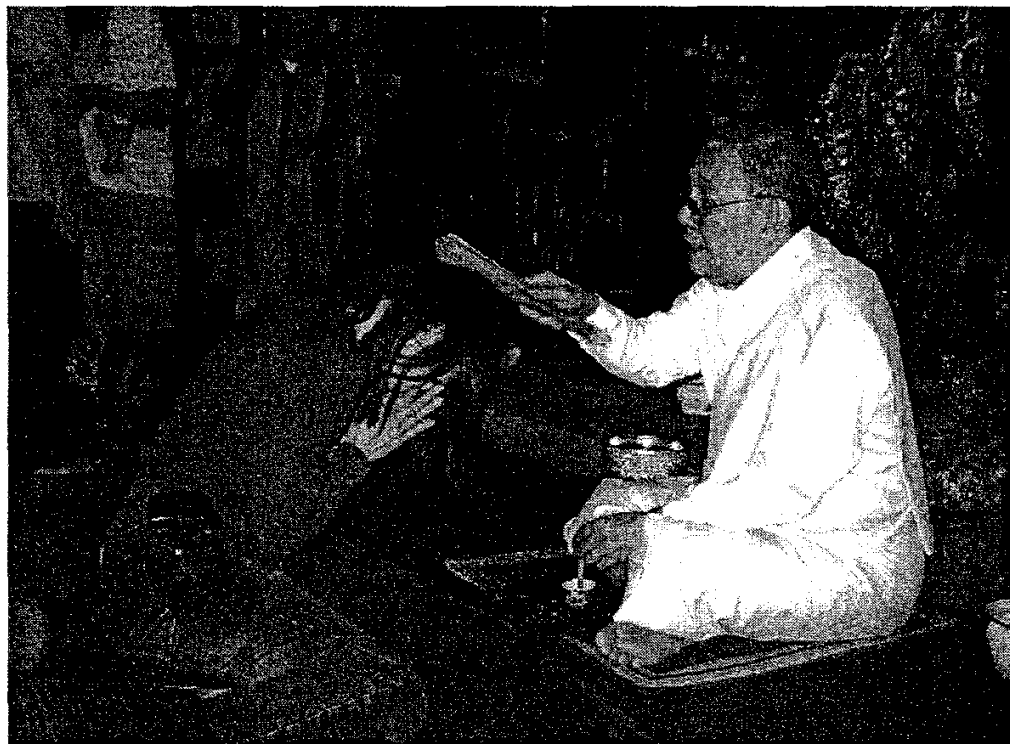
ภาพ 12 การดัดแบ่งเครื่องกระยาบวช เครื่องสังเวทย์ใส่กระทงใบตองวางเช่นไหว้เทวดา
เจ้าที่ และพาคณะของครุคนตรีไทยที่สถิตตามทิศต่าง ๆ (1)

ภาพ 13 การดัดแบ่งเครื่องกระยาบวช เครื่องสังเวทย์ใส่กระทงใบตองวางเช่นไหว้เทวดา
เจ้าที่ และพาคณะของครุคนตรีไทยที่สถิตตามทิศต่าง ๆ (2)

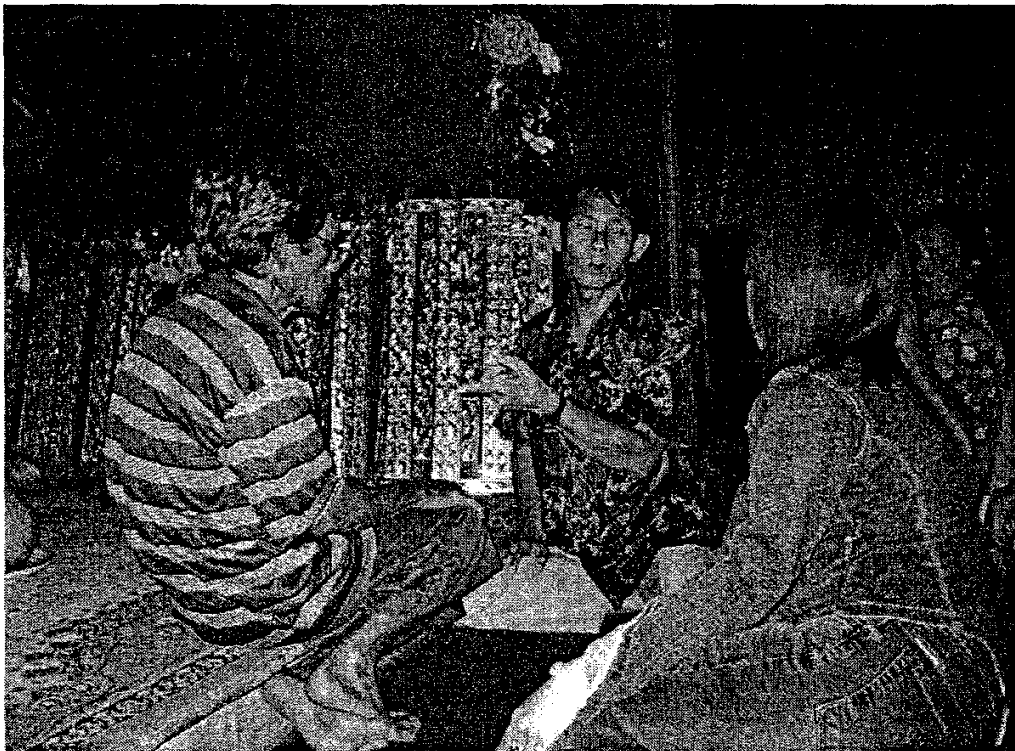
ภาพ 14 อาจารย์อุทัย แก้วละเอียด ประกอบพิธีเจิมหน้าศิษย์แก่ผู้วิจัยและคณะในพิธีไหว้ครูคนตรีไทย (1)

ภาพ 15 อาจารย์อุทัย แก้วละเอียด ประกอบพิธีเจิมหน้าศิษย์แก่ผู้วิจัยและคณะในพิธีไหว้ครูคนตรีไทย (2)

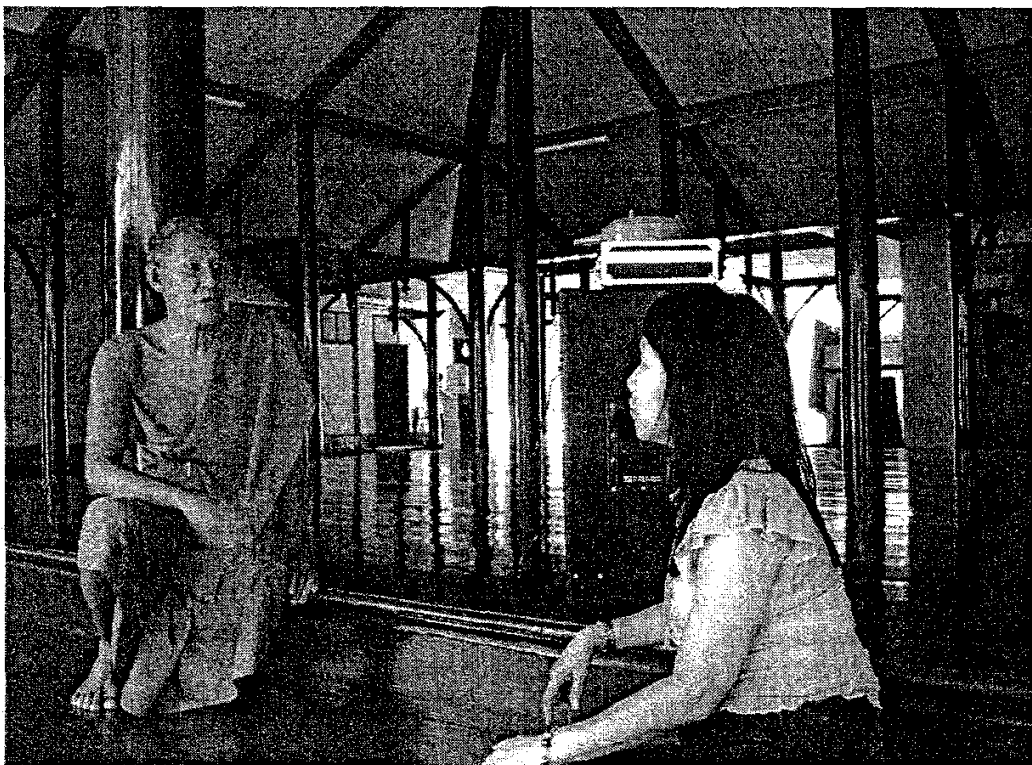
ภาพ 16 ผู้วิจัยขณะสัมภาษณ์ อาจารย์อุทัย แก้วละเอียค

ภาพ 17 ผู้วิจัยขณะสัมภาษณ์ พ.จ.อ. สมาน แก้วละเอียค และนักดนตรีวงไทยบรรเลง

ภาพ 18 ผู้วิจัยขณะสัมภาษณ์ พ.จ.อ. สมาน แก้วละเอียค และชาวบ้านชุมชนอัมพวา

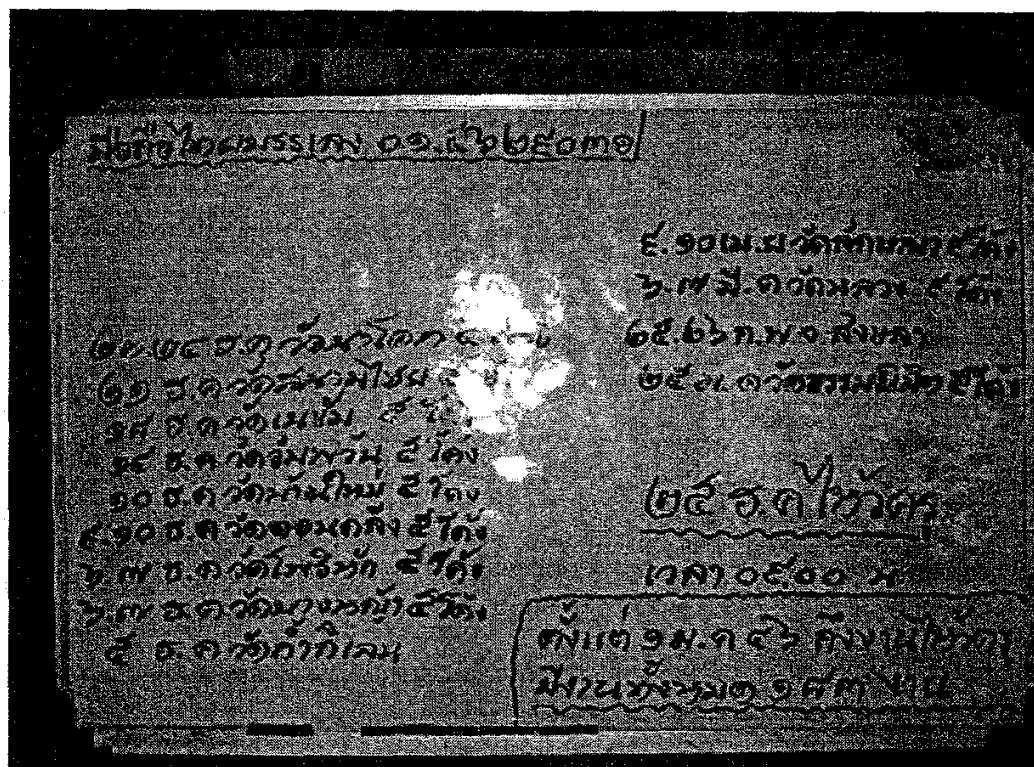

ภาพ 19 ผู้วิจัยขณะสัมภาษณ์พระพระครูอาทรสมุทรคุณ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดกลางเหนือ

ภาพ 20 สถานที่ตั้งวังไทยบรรเลง

ภาพ 21 กระดานรับงานแสดงของวงไทยบรรเลง